

Integracijsko-korelacijski metodički pristup u nastavi višerazrednog odjeljenja

U stručnoj literaturi se nailazi na različite termine kojima se označava specifična organizacija rada škola koje se pretežno nalaze u ruralnim područjima. Termin *kombinovana odjeljenja* je najučestaliji, ali savremni pedagozi i metodičari osporavaju njegovu upotrebu te zagovaraju upotrebu termina *višerazredna odjeljenja* (Lučić, 2004, Matijević, 2004, Banjac, 2015, prema Dragić i Jenjić, 2019). Naime, Banjac (2013) navodi da je svako odjeljenje sastavljeno od učenika različitih predznaja, sposobnosti, socijalnog porijekla, pola itd. Ako navedenom dodamo i definiciju koja se nalazi u Zakonu o osnovnom vaspitanju i obrazovanju Republike Srpske da je "kombinovano odjeljenje sastavljeno od učenika dav ili više razreda sa kojima istovremeno u jednoj prostoriji radi jedan nastavnik i koje se formira u školama sa manjim brojem učenika" (Službeni glasnik Republike Srpske br. (1/122), osporavanje ovog termina ima sasvim logično uporište.

U višerazrednom odjeljenju posebno je izražena potreba integrisanja nastavnih programa onih nastavnih predmeta čije programske sadržaje nastavnik obavezno realizuje na istom času, kao što su fizičko i zdravstveno vaspitanje, muzička kultura, predmeta čiji su programi koncipirani po principu koncentričnih krugova, srpski jezik i priroda i društvo. Navedeno podrazumijeva vertikalnu integraciju koja omogućava ponavljanje stečenih znanja iz prethodnog, ali i pripremu za naredni razred. Nastavnik vertikalnom (uzrasnom) integracijom racionalno koristi vrijeme i ne rasipa ga na nekoliko srodnih nastavnih jedinica (Špijunović, 1998).

Integrisanje sadržaja različitih nastavnih predmeta u istom razredu koji su slični ili se međusobno dopunjavaju, pri čemu svaki predmet zadržava svoju samostalnost predstavlja horizontalnu integraciju. Navedene sadržaje susrećemo u gotovo svim nastavnim predmetima svih razreda, a posebno u likovnoj kulturi i srpskom jeziku, srpskom jeziku i prirodi i društvu, matematici i likovnoj kulturi i slično. Ovakav pristup obezbjeđuje transfer i povezivanje sadržaja različitih nastavnih disciplina i ublažava izolovanost pojedinih programskih cjelina, kao i lakše shvatanje uzajamnih veza, pripadnost i jedinstvo konkretnog sadržaja te mogućnost sagledavanja sa različitih stanovišta. Jedan od limitirajućih faktora horizontalne integracije predstavlja logička struktura programa pojedinih nastavnih predmeta koji ne dozvoljavaju obradu jednog sadržaja prije nego što se obradi onaj koji mu prethodi, bez kojeg nije moguće dalje napredovanje učenika (Špijunović, 1998).

Poštovanjem individualnih sposobnosti i mogućnosti učenika te primjenom vertikalne integracije višerazredna odjeljenja poprimaju određene karakteristike škole bez razreda, dok se sa druge strane primjenom horizontalne integracije javljaju elementi integrisane, kompleksne i

egzemplarne nastave (Špijunović, 1998).

Integracijsko-korelacijski metodički pristup, koji predstavlja osnovu integrisane nastave, omogućava da se sadržaji različitih nastavnih predmeta međusobno povezuju, prožimaju, integrišu u jednu novu cjelinu formirajući znanje koje je cjelovito (Stanišić, 2015). U suštini ovaj metodički pristup se zasniva na korelacijskim i integracijskim procesima, koji predstavljaju važan dio nastavnog procesa, prije svega jer omogućavaju povezivanje rascjepkanih sadržaja nastavnih predmeta odnosno njihovo integrisano proučavanje (Vrkić-Dimić i Vidić, 2015).

Korelacija nastave je pojam koji se odnosi na funkcionalno povezivanje suštinskih komponenti u jednu skladnu cjelinu kako bi se formirao jedinstveni pogled na svijet, uz čiju se pomoć afirmišu i vaspitne vrijednosti, stiču nove vještine i navike. Integracija je usko povezana sa korelacijom i omogućava da sva znanja koja učenici stiču u toku obrazovanja, ali i života budu strukturisana u zajedničku cjelinu (Salopek, 2012, prema Vrkić-Dimić i Vidić, 2015).

Korelacija i integracija se najefikasnije ostvaruju realizacijom projekata. Pod sintagmom rad na projektu najčešće se podrazumijeva sklop aktivnosti u kojima jedno ili više djece dublje proučava neku temu ili problem (Slunjski, 2001). Delalić (2022) navodi da djeca zainteresovana nekom aktivnošću ostvaruju kvalitetno učenje oslanjajući se više na međusobnu saradnju nego na vođenje od strane nastavnika. Takođe dolazi i do povezivanja praktičnih i intelektualnih aktivnosti čime se podstiče razvoj svih aspekata dječijeg razvoja.

Tags

Stručno usavršavanje nastavničkog kolektiva

Collections

Autorski tekstovi